

Svet
Evropske unije

Bruselj, 17. maj 2024
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Sporočilo RePowerEU: quo vadis? = izmenjava mnenj

Pred sejo Sveta za promet, telekomunikacije in energijo 30. maja 2024 vam v prilogi pošljamo dokument predsedstva za razpravo o navedeni zadevi.

Voditelji in voditeljice držav in vlad EU so po neizzvani in neupravičeni vojaški agresiji Rusije proti Ukrajini 10. in 11. marca 2022 v Versaillesu sprejeli izjavo¹, v kateri so določili naslednji cilj: čimprejšnja postopna odprava odvisnosti EU od uvoza ruskega plina, nafte in premoga. Glede na doslej največjo energetske krizo v EU, ki je v mesecih, ki so sledili, močno vplivala na energetske varnost EU in povzročila strmo rast cen energije po vsej celini, so voditelji in voditeljice EU pozvali Komisijo, naj predlaga načrt REPowerEU, s katerim bi zlasti a) pospešili zmanjšanje splošne odvisnosti EU od fosilnih goriv ob upoštevanju nacionalnih okoliščin in odločitev držav članic glede njihove mešanice energijskih virov; b) diverzificirali našo oskrbo in poti; c) nadalje razvili trg vodika za Evropo; d) pospešili razvoj obnovljivih virov energije in postopke za izdajo dovoljenj, da se pospešijo energetski projekti; e) dopolnili in izboljšali evropske plinske in električne povezave; f) okrepili načrtovanje EU za ravnanje v nepredvidljivih razmerah, kar zadeva zanesljivost oskrbe, in g) izboljšali energijsko učinkovitost. Voditelji in voditeljice EU so prav tako poudarili, da je treba okrepiti prizadevanja za a) zagotovitev zadostne ravni skladiščenja plina, b) spremljanje in optimizacijo delovanja trga z električno energijo; c) usmerjanje usklajenih naložb v energetske sisteme in d) izboljšanje poveztivosti z neposredno sosesčino EU.

Komisija je maja 2022 sprejela načrt REPowerEU2, ki ima tri glavne cilje: i) varčevanje z energijo; ii) proizvodnja energije iz obnovljivih virov in iii) diverzificiranje oskrbe EU z energijo. Končni cilj načrta Komisije je postopna odprava odvisnosti od uvoza ruskih fosilnih goriv najpozneje do leta 20273. Načrt REPowerEU, ki temelji na evropskem zelenem dogovoru, je bil skupaj z izrednimi uredbami Sveta ključno orodje Evrope za diverzifikacijo in preusmeritev od uvoza ruske energije in je tako zagotovil izhod iz krize. V tem smislu so bili v okviru načrta REPowerEU razviti kratkoročni ukrepi za zmanjšanje porabe energije, določen je bil trden dolgoročni okvir za povečanje energijske učinkovitosti do leta 2030, pospešila pa se je tudi proizvodnja energije iz obnovljivih virov, da bi se izboljšala energetska varnost EU in povečalo razogljičenje gospodarstva EU. Poleg strukturnih ukrepov, predlaganih v kontekstu REPowerEU, je bilo sprejetih tudi več začasnih in izrednih uredb.

¹ 20220311-versailles-declaration-en.pdf (europa.eu)

² COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>.

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b27b8b93-725d-11ee-9220-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

V skladu z načrtom REPowerEU je večina držav članic znatno zmanjšala ali postopno odpravila uvoz ruskega plina, nafte in premoga, nekatere pa so postopno odpravile tudi odvisnost od jedrskega goriva ali električne energije iz Rusije. Evropski odjemalci so skupaj uspeli prihraniti 125,2 milijarde kubičnih metrov plina, pri čemer se je povpraševanje po zemeljskem plinu v obdobju od avgusta 2022 do marca 2024 zmanjšalo za več kot 18 %. V zadnjih dveh letih je EU tudi uspelo zagotoviti, da so bila skladišča plina dovolj napolnjena za državljane in industrijo, ter preprečiti izpade in pomanjkanje električne energije. Da bi EU nadomestila znaten upad uvoza ruskega plina (ki se je s 45 % celotnega uvoza plina v EU leta 2021 zmanjšal na 24 % leta 2022 in na 15 % leta 2023), je razširila svojo oskrbo s plinom od drugih mednarodnih dobaviteljev, zlasti Norveško in ZDA. Energetska platforma EU, ki jo je Evropska komisija vzpostavila decembra 2022, je imela vlogo pri skupnih prizadevanjih EU za diverzifikacijo. Mehanizem za združevanje povpraševanja, vzpostavljen aprila 2023 v okviru energetske platforme EU, je prispeval k polnjenju skladišč plina pred zimsko sezono 2023–2024. Načrt REPowerEU je omogočil tudi pospešitev uvajanja projektov za obnovljive vire energije in prizadevanj za energijsko učinkovitost. Po ocenah industrije⁴ se je inštalirana moč vetrnih in sončnih elektrarn med letoma 2021 in 2023 kumulativno povečala za 36 %, pri čemer je bilo v dveh letih prihranjenih približno 24 milijard kubičnih metrov plina. Kar zadeva energijsko učinkovitost, se je poraba končne energije v letu 2022 zmanjšala na 940 Mtoe, kar ustreza 2,8-odstotnemu zmanjšanju v primerjavi z letom 2021. Druge pobude, kot so akcijski načrt EU za omrežja⁵, akcijski načrt EU za vetrno energijo⁶, Strategija EU za sončno energijo⁷, novi ukrepi za izdajanje dovoljenj, listina o vetrni in sončni energiji ter ustanovitev evropske koalicije za financiranje energijske učinkovitosti, podpirajo hitro doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora in delujejo kot ključni dejavniki, ki omogočajo prehod na čisto energijo. Da bi financirali potrebne naložbe, je bilo mobiliziranih skoraj 300 milijard EUR za izvajanje načrta REPowerEU, večinoma prek uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost⁸.

⁴Viri: Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe.

⁵ COM(2023)757.

⁶ COM(2023)669.

⁷ COM(2022)221.

⁸ Uredba (EU) 2021/241.

Ker **obeležujemo drugo obletnico načrta REPowerEU**, je Komisija nedavno objavila spletno poročilo, v katerem je ocenila njegovo izvajanje, vključno z informativnimi pregledi za posamezne države, in izdala dodatne konkretne smernice zlasti za nadaljnje pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije po vsej celini in zmanjšanje uvoza ruskih fosilnih goriv. Komisija je predvsem sprejela vrsto novih in posodobljenih priporočil in smernic za izboljšanje in racionalizacijo postopkov izdaje dovoljenj in dražb za obnovljive vire energije.

Dve leti po sprejetju načrta REPowerEU je postalo jasno, da je EU kljub drastičnemu zmanjšanju uvoza ruskih goriv uspela ohraniti svojo energetske varnost. Na podlagi izkušenj, pridobljenih med energetske krizo, ter ob upoštevanju negativnih in občasnih motečih učinkov energetske krize na evropske državljane in državljanke ter industrijo si bo v prihodnjih letih treba dodatno prizadevati za to, da bodo EU in države članice bolj odporne na izrabljanje energije kot orožja s strani tujih režimov in da bomo ob tem ohranili in okrepili energetske varnost ter stabilizirali cene. Poleg tega bo zmanjšanje strukturne odvisnosti Evrope od uvoza ruske energije močno prizadelo rusko vojno gospodarstvo, z njim pa bo usklajena tudi neomajna podpora EU Ukrajini in njenim državljanom.

Glede na navedeno belgijsko predsedstvo poziva delegacije, naj podajo svoje mnenje o naslednjih dveh vidikih:

- 1. S katerimi ovirami se srečujete pri postopni odpravi uvoza ruske energije v duhu izjave iz Versaillesa in poznejšega načrta REPowerEU?**
- 2. Katere dodatne pobude bi bilo treba začeti, da bi podprli EU in njene države članice pri naših prizadevanjih za čimprejšnjo postopno odpravo odvisnosti od ruskih fosilnih goriv?**